

MÄÄRUS

**Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 55
„Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika
fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise
üldised tingimused“ ja**

**Vabariigi Valitsuse 1. septembri 2014. a määruse nr 143
„Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude
abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning
finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“
muutmise**

Määrus kehtestatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 10 lõike 1 alusel ja perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse § 46 lõike 2 alusel.

§ 1. Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ muutmise

Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruses nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 3 lõike 2 sissejuhatav lause sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Taotleja ja partner peavad nõuetele vastavuse kontrollimisel vastama järgmistele nõuetele:“;

2) paragrahvi 3 lõike 2 punkt 4 sõnastatakse järgmiselt:

„4) nende maksu- või maksevõlg riigile, sealhulgas maksuhalduri haldusaktiga kindlaks määratud intress, on väiksem kui 100 eurot või see on ajatatud;“;

3) paragrahvi 4 lõike 1 punkt 13 sõnastatakse järgmiselt:

„13) taotluses on ilma käibemaksuta rahvusvahelist piirmäära ületava maksumusega riigihanke korral nimetatud töövõtja ja töövõtja allhankijate § 11 lõikes 2 nimetatud andmed, kui need on taotluse esitamisel teada;“;

4) paragrahvi 5 lõiget 2 täiendatakse pärast sõna „likvideerimist“ tekstiosaga „, kui toetuse andmise tingimused ei sätesta teisiti“;

5) paragrahvi 7 lõikes 1 asendatakse sõna „kinnitatud“ sõnaga „heaks kiidetud“;

6) paragrahvi 7 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Lõikes 1 nimetatud valikukriteeriumidest ja -metoodikast võib kõrvale kalduda ÜSS2021_2027 §-s 16 nimetatud seirekomisjoni heakskiitmisel.“;

7) paragrahvi 7 lõige 2 sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Rakendusüksus avalikustab projektide valikukriteeriume ja -metoodikat täpsustava hindamismetoodika veebilehel, kui see ei sisaldu toetuse andmise tingimuste määruses.“;

8) paragrahvi 8 lõiget 4 täiendatakse punktiga 10¹ järgmises sõnastuses:

„10¹) asjakohasel juhul tingimused ja kohanemismeetmed, mille puhul toetatav tegevus ei tekita Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.06.2020, lk 13–43), artiklis 17 nimetatud olulist kahju ühelegi artiklis 9 sätestatud keskkonnaeesmärgile (edaspidi „ei kahjusta oluliselt“ põhimõte) ning tagab taristu kliimakindluse;“;

9) paragrahvi 10 lõiget 1 täiendatakse punktiga 11¹ järgmises sõnastuses:

„11¹) järgima projekti elluviimisel „ei kahjusta oluliselt“ põhimõtet ja tagama toetatava taristu, mille kestvus on vähemalt viis aastat, kliimakindluse, rakendades selleks vajalikke kohanemismeetmeid, kui projektile selline kohustus kohaldub;“;

10) paragrahvi 10 lõiget 1 täiendatakse punktiga 13¹ järgmises sõnastuses:

„13¹) tagama tegevuste kooskõla Euroopa Liidu põhiõiguste harta ja ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooniga;“;

11) paragrahvi 10 lõike 1 punkt 15 täiendatakse pärast sõna „seda“ tekstiosaga „, välja arvatud kaudsete kulude korral“;

12) paragrahvi 10 lõikes 2 asendatakse tekstiosa „8–11“ tekstiosaga „8–11¹“;

13) paragrahvi 11 lõike 4 punkt 4 sõnastatakse järgmiselt:

„4) ostumenetluse läbiviimisel hoidutakse huvide konfliktist, kus toetuse saajal või tema nimel tegutseval isikul, sealhulgas töötajal, juhatuse liikmel või muul pädeval esindajal, kes on kaasatud ostumenetluse ettevalmistamisse või korraldamisse või kes võib muul moel mõjutada selle ostumenetluse tulemust, on finantsalaseid, majanduslikke või muid isiklikke huvisid, mida võib käsitada tema erapooletust ja sõltumatust kahjustavatena;“;

14) paragrahvi 11 lõige 5 sõnastatakse järgmiselt:

„(5) Kui ostu eeldatav abikõlblik maksumus ilma käibemaksuta on 100 000 eurot või sellest suurem, viiakse ostumenetlus läbi riigihangete registris, välja arvatud juhul, kui toetuse andmise tingimustes on sätestatud madalam maksumus, mis ei või olla väiksem lõikes 3 nimetatud maksumusest, või on toetuse andmise tingimustes lubatud sellist ostumenetlust korraldada riigihangete registri väliselt.“;

15) paragrahvi 11 lõike 7 punkt 3 sõnastatakse järgmiselt:

„3) hinnapäring esitatakse vähemalt kahele omavahel sõltumatule ettevõtjale;“;

16) paragrahvi 11 lõike 7 punkt 5 tunnistatakse kehtetuks;

17) paragrahvi 11 täiendatakse lõigetega 8–10 järgmises sõnastuses:

„(8) Lõikes 3 nimetatud ostumenetluse tulemusena sõlmitakse leping ostumenetluse alusdokumentides ette nähtud tingimustel ja vastavuses väljavalitud pakkumusega.“

(9) Ostumenetluse tulemusena sõlmitavat lepingut võib muuta, kui:

- 1) ei muudeta lepingu üldist olemust, näiteks lepingu eset, ja muudatuse väärtus kokku ei ületa 20 protsenti lepingu algsest maksumusest või ei pikene lepingu algne täitmistähtaeg kokku rohkem kui 20 protsenti;
- 2) muudatuse ulatus, sisu ja kohaldamistingimused on ostumenetluse alusdokumentides ette nähtud;
- 3) samalt ettevõtjalt ostetakse täiendavaid asju, teenuseid või ehitustöid, mille järele on toetuse saajal tekkinud vajadus ja mida ostumenetluse alusdokumendid ei sisaldanud, juhul kui ettevõtja vahetamine põhjustaks toetuse saajale olulist ebamugavust või märkimisväärseid lisakulusid ega oleks majanduslikel või tehnilistel põhjustel võimalik;
- 4) muudatuse põhjustavad toetuse saajale ettenägematud või vääramatust jõust tingitud asjaolud;
- 5) muudatuse tingivad toetuse saajast tulenevad asjaolud, mille tulemusel ei muutu lepinguliste kohustuste vahetamine ettevõtja kasuks.

(10) Toetuse saaja ei ole kohustatud lõikes 3 kirjeldatud ostumenetlust korraldama, kui:

- 1) leping sõlmitakse rahvusvahelise organisatsiooni kohustusliku erimenetluse alusel;
- 2) leping sõlmitakse kinnisasja, olemasoleva ehitise või sellega seotud õiguste omandamiseks või kasutamiseks, sõltumata lepingu liigist;
- 3) tellitakse meediateenuseid programmimaterjali või selle osa omandamiseks, arendamiseks, tootmiseks või koostootmiseks või saateaja või programmi tellimiseks;
- 4) sõlmitakse tööleping;
- 5) sõlmitakse leping reisijate veoks raudteel või metroos;
- 6) tellitakse teenust avaliku sektori hankijalt või avaliku sektori hankijate ühenduselt, kellele on Euroopa Liidu toimimise lepingu nõuetega kooskõlas oleva õigusakti alusel antud ainuõigus selle teenuse osutamiseks vastaval territooriumil;
- 7) tellitakse teadus- ja arendustegevust, välja arvatud juhul, kui lepingust tuleneb kasu üksnes toetuse saajale tema enda tegevuseks ja teenuste eest tasub täies ulatuses toetuse saaja;
- 8) varasema ostumenetluse käigus ei ole esitatud ühtegi pakkumust või ükski esitatud pakkumustest ei ole ostumenetluse alusdokumentidele vastav ja esialgseid ostumenetluse tingimusi oluliselt ei muudeta;
- 9) lepingu saab sõlmida ainult ühe ettevõtjaga tehnilistel või ainuõiguste, sealhulgas intellektuaalomandi õiguste kaitsega seotud põhjustel, kui puudub mõistlik alternatiiv ja konkurentsi puudumine ei tulene ostumenetluses esitatud tingimuste kunstlikust kitsendamisest, või kunstilistel põhjustel, sealhulgas unikaalse kunstiteose või kunstilise esituse loomise või omandamise korral;
- 10) lepingu kiire sõlmimine on vajalik toetuse saajast sõltumatute ettenägematute sündmuste tagajärjel tekkinud äärmise vajaduse tõttu, mis ei võimalda riigihangete registris läbiviidava ostumenetluse korda järgida;
- 11) lepingu esemeks olevaid asju toodetakse või teenuseid osutatakse üksnes teadusuuringute, katsete, õppe- või arendustegevuse eesmärgil ja lepingu ese ei hõlma asju, mida toodetakse tulu saamiseks masstoodanguna või teadusuuringute või arendustegevusega seotud kulude katmiseks;
- 12) asju ostetakse samalt pakkujalt varem ostetud asjade osaliseks asendamiseks või täiendamiseks ja pakkuja vahetamise tõttu tuleks osta teistsuguste tehniliste omadustega asju, mis ei oleks olemasolevate asjadega tehniliselt kokkusobivad või mille käitamine ja hooldamine tooks kaasa ülemääraseid tehnilisi probleeme;
- 13) asju või teenuseid ostetakse eriti soodsatel tingimustel isikult, kelle suhtes on algatatud likvideerimismenetlus, või pankrotihaldurilt võlausaldajatega sõlmitud kokkuleppe jõustamiseks;

- 14) lepingu ese on litsents kasutada raamatukogu dokumente või andmebaasi;
- 15) asju ostetakse väga lühikese aja jooksul pakutud eriti soodsat võimalust ära kasutades turuhinnast oluliselt madalama hinnaga;
- 16) lepingu ese on õhustransporditeenused;
- 17) lepingu ese on arhivaal, teavik, teavikute kasutuslitsents või muuseumikogusse arvatav kultuuriväärtusega asi;
- 18) lepingu ese on teadus- ja arendustegevuseks otseselt kasutatav asi ning toetuse saaja on teadus- ja arendusasutus teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse tähenduses;
- 19) asju ostetakse seoses lavastuse või kontsertkava ettevalmistamise ja läbiviimisega ning toetuse saajaks on etendusasutus.“;

18) paragrahvi 14 lõike 1 punktis 2 asendatakse arv „3“ arvuga „4“;

19) paragrahvi 15 lõike 1 punktid 2 ja 3 sõnastatakse järgmiselt:

- „2) kulu tekib projekti abikõlblikkuse perioodil, mis peab jääma rakenduskava abikõlblikkuse perioodi 2021. aasta 1. jaanuarist kuni 2029. aasta 31. detsembrini;
- 3) tegelik kulu tasutakse rakenduskava abikõlblikkuse perioodil;“;

20) paragrahvi 16 lõiget 2 täiendatakse pärast sõna „lisa“ arvuga „1“;

21) paragrahvi 17 punktist 3 jäetakse välja lauseosa „, kuid mitte vastaspoole ja kolmanda isiku menetluskulud“;

22) paragrahvi 17 punkti 12 täiendatakse enne sõna „liisingulepingu“ sõnadega „kapitalirendi tüüpi“;

23) paragrahvi 30 lõike 1 punktist 2 ja lõikest 3 jäetakse välja sõnad „või taotluse rahuldamise otsuses“;

24) paragrahv 36 sõnastatakse järgmiselt:

„§ 36. Finantskorrektsiooni protsendimäärad riigihankega seotud rikkumise korral

Riigihankega seotud rikkumise korral kohaldatakse Vabariigi Valitsuse 1. septembri 2014. a määruse nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ § 21 lõiget 1¹ ja § 22–22⁹.“;

25) paragrahvi 37 lõige 3 sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Finantskorrektsiooni otsuse tegemisel vähendatakse kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artikli 103 lõigetega 3 ja 5 toetuse ja omafinantseeringu eelarvet vastavalt finantskorrektsiooni otsuse tegemise ajal taotluse rahuldamise otsuses, toetuse andmise tingimuste käskkirjas, rahastamisvahendi rakendamiskäskkirjas või rahastamisvahendi rakendamise lepingus kehtivale proportsioonile. Kui projekti toetuse ja omafinantseeringu proportsioon on muutunud, vähendatakse väljamakstud toetust ja omafinantseeringut vastavalt makse tegemise ajal kehtivale toetuse proportsioonile.“;

26) paragrahvi 40 täiendatakse lõikega 21 järgmises sõnastuses:

„(21) Kui toetuse andmise tingimustes nähakse ette nõue esitada hindamise tulemused toetatava tegevuse „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttele vastavuse või toetatava taristu kliimakindluse

tagamise kohta, esitab taotleja või toetuse saaja hindamise tulemused vastavalt määruse lisale 2 või 3.“;

27) paragrahvi 41 lõike 1 punktis 1 asendatakse tekstiosa „1–6“ tekstiosaga „1–7“;

28) paragrahvi 41 lõike 1 punktist 4 jäetakse välja tekstiosa „, nende mõõtühikud ning näitaja sihttaseme saavutamise tõendamise alused ja kord“;

29) paragrahvi 41 lõiget 1 täiendatakse punktiga 7¹ järgmises sõnastuses:
„7¹) toetatava taristu, mille eeldatav kestvus on vähemalt viis aastat, kliimakindluse tagamise nõue;“;

30) paragrahvi 41 lõiget 1 täiendatakse punktiga 8¹ järgmises sõnastuses:
„8¹) toetatavate tegevuste kooskõla tagamise nõue Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga ja ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooniga;“;

31) paragrahvi 41 lõike 1 punktis 21 asendatakse tekstiosa „4–6“ tekstiosaga „4–10“;

32) paragrahvi 43 lõike 1 punktist 3 jäetakse välja tekstiosa „, arvestades § 18 lõike 1 kohaseid nõudeid“;

33) paragrahvi 43 lõiget 1 täiendatakse punktidega 4, 5 ja 6 järgmises sõnastuses:
„4) meetmete nimekirjas või siseturvalisuspoliitika rahastamiskavas sätestatud väljundnäitaja, asjakohasel juhul tulemusnäitaja ja projekti spetsiifiline näitaja koos mõõtühikute ning alg- ja sihttasemetega;
5) ühtse määra kasutamisel selle arvutamise aluseks olev summa;
6) eelarve jagunemine tegevuste lõikes või selle kinnitamise ja muutmise kord.“;

34) paragrahvi 48 lõike 1 teine lause sõnastatakse järgmiselt:
„Paragrahvi 7 lõike 2 kohane projektide hindamismetoodika kooskõlastatakse korraldusasutuse ja rakendusasutusega, kes nõustab riigi pikaajalises arengustrateegias kinnitatud strateegilistesse sihtidesse ja aluspõhimõtetesse panustamist vastavalt oma vastutusvaldkonnale, vähemalt kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis enne veebilehel avaldamist.“;

35) paragrahvi 48 lõiget 3 täiendatakse pärast teist lauset lausega järgmises sõnastuses:
„Toetuse andmise tingimuste käskkirja seletuskirjas selgitatakse panust rakenduskava eesmärgi täitmise, tuuakse välja eelarve kujunemise alused toetatavate tegevuste lõikes, meetme ja sekkumise kogusumma, mille raames eristatakse fondi vahendite, riikliku kaasfinantseeringu ja omafinantseeringu summad ning nende osakaalud.“;

36) paragrahvi 48 lõikes 5 asendatakse sõna „valikumetoodika“ sõnaga „hindamismetoodika“;

37) paragrahvi 48 täiendatakse lõikega 5¹ järgmises sõnastuses:
„(5¹) Investeeringute kava kinnitamisest või muutmisest teavitatakse Rahandusministeeriumi ja korraldusasutust.“;

38) määrust täiendatakse §-ga 52 järgmises sõnastuses:
„**§ 52. Paragrahvi 11 rakendamine**

Enne 2024. aasta 5. augustil jõustunud muudatusi algatatud ostumenetlus viiakse lõpuni seni kehtinud alustel ja korras.“;

39) määrust täiendatakse lisadega 1–3 (lisatud).

§ 2. Vabariigi Valitsuse 1. septembri 2014. a määruse nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ muutmine

Vabariigi Valitsuse 1. septembri 2014. a määrust nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 21 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Kui käesoleva määruse §-des 22 – 22⁷ nimetatud rikkumise puhul esineb rikkumist kergendav asjaolu ning rikkumise finantsmõju Euroopa Liidu eelarvele saab pidada vähetõenäoliseks, kuid see ei ole välistatud, võib erandina kohaldada väiksemat finantskorrektsiooni määra järgmiselt:

- 1) kui ettenähtud finantskorrektsiooni määr on 100 protsenti, võib kohaldada 75- või 50-protsendilist määra;
- 2) kui ettenähtud finantskorrektsiooni määr on 50 protsenti, võib kohaldada 25- või 10-protsendilist määra;
- 3) kui ettenähtud finantskorrektsiooni määr on 25 protsenti, võib kohaldada 10- või viieprotsendilist määra;
- 4) kui ettenähtud finantskorrektsiooni määr on 10 protsenti, võib kohaldada viie- või kaheprotsendilist määra;
- 5) kui ettenähtud finantskorrektsiooni määr on viis protsenti, võib kohaldada kaheprotsendilist määra.“;

2) määrust täiendatakse §-ga 22⁹ järgmises sõnastuses:

„§ 22⁹. Raamlepingud

Määruses hankelepingu kohta sätestatut kohaldatakse ka raamlepingule.“.

§ 3. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 5. augustil 2024. a.

Kaja Kallas
Peaminister

Mart Vörklaev
Rahandusminister

Taimar Peterkop
Riigisekretär

Lisa 1 Tööajatabeli näidis

Lisa 2 „Ei kahjusta oluliselt“ põhimõtte hindamise aruande andmekoosseis

Lisa 3 Kliimakindluse tagamise hindamise andmekoosseis